

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: 90/2013
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): 55/PS/2012

Nález

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 31. 5. 2012 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu společnosti ■, zastoupené na základě plné moci ze dne 27. 2. 2012 advokátkou JUDr. Marcelou Karešovou, se sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1, a adresou pro doručování Kotevní 1252/4, 150 00 Praha 5 (dále jen „Navrhovatelka“), proti společnosti Volksbank CZ, a.s., IČ 25083325, se sídlem Na Pankráci 1724/129, 140 00 Praha 4 - Nusle, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 4353, zastoupené na základě plné moci ze dne 17. 6. 2010 advokátem Mgr. Alešem Vymazalem, se sídlem Panská 12/14, 602 00 Brno (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve věci vrácení peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í:

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Návrhem na zahájení řízení před finančním arbitrem se Navrhovatelka domáhala proti Instituci vrácení peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč odepsaných z účtu č. ■.

Navrhovatelka uzavřela s Institucí dne 26. 8. 2009 Smlouvu o běžném účtu, ve které se Instituce zavázala zřídit pro Navrhovatelku běžný účet č. ■ (dále jen „Běžný účet“). Nedílnou součástí Smlouvy o běžném účtu jsou podpisový vzor, klientem udělené plné moci a všeobecné obchodní podmínky (dále jen „Podmínky“).

Podle bodu 1 Smlouvy o běžném účtu se Instituce „zavazuje přijímat na Běžný účet vklady a platby a uskutečňovat z něj výplaty a platby“. Instituce se tímto zavazuje provádět pro Navrhovatelku platební transakce ve smlouvě jednotlivě neurčené, Smlouva o běžném účtu

je proto rámcovou smlouvou o platebních službách podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platebním styku“). Smlouva o běžném účtu stanoví práva a povinnosti Instituce jako poskytovatele platebních služeb (§3 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi) a Navrhovatelky jako uživatele platebních služeb (§ 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi). Navrhovatelka vystupuje v postavení plátce podle § 2 odst. 3 písm. a) zákona o platebním styku, neboť z jejího Běžného účtu Instituce odepsala peněžní prostředky ve výši 5.500.000 Kč k provedení platební transakce, která je předmětem sporu.

Práva a povinnosti založené Smlouvou o běžném účtu se řídí částí čtvrtou zákona o platebním styku, neboť v souladu s § 144 odst. 6 tohoto zákona se právní vztahy mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb ode dne 1. 11. 2009 řídí zákonem o platebním styku, i když vznikly přede dnem 1. 11. 2009.

Běžný účet vedený Institucí pro Navrhovatelku je smlouvou o běžném účtu podle § 708 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a naplňuje tak znaky platebního účtu podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o platebním styku. Odepsání peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč z Běžného účtu Navrhovatelky je platební službou podle § 3 odst. 1 písm. c) bod 1, tj. provedením převodu peněžních prostředků z platebního účtu, k němuž dává platební příkaz plátce.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelkou a Institucí je finanční arbitr příslušný, neboť se jedná o spor mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb při poskytování platebních služeb podle § 1 písm. a) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatelky

Navrhovatelka tvrdí, že má u Instituce otevřen Běžný účet, na kterém byly soustředěny úvěrové prostředky. Dne 28. 12. 2009 byla z tohoto účtu poukázána částka 5.500.000 Kč na účet č. ■, a to bez souhlasu Navrhovatelky.

Navrhovatelka požádala Instituci o předložení platného podpisového vzoru. Instituce dne 1. 3. 2012 písemně potvrdila, že k Běžnému účtu Navrhovatelky byla dne 29. 12. 2009 udělena dispozice na podpisovém vzoru pro ■.

K tomu Navrhovatelka uvádí, že příkaz k převodu finančních prostředků z účtu Navrhovatelky, když tyto prostředky byly převedeny dne 28. 12. 2009, resp. odepsány z jejího účtu, nedala Navrhovatelka a tento den jej nemohl dát ani ■ podle potvrzení vydaného samotnou Institucí, když dispozice na podpisovém vzoru byla udělena až dne 29. 12. 2009. Z tohoto důvodu je Navrhovatelka přesvědčena o tom, že došlo k pochybení na straně Instituce, která je odpovědná za řádné vedení a spravování finančních prostředků svých klientů.

Navrhovatelka tvrdí, že k datu udělení podpisového vzoru dne 29. 12. 2009, když prostředky byly převedeny o den dříve, Instituce sdělila, že bude vše v pořádku, protože příslušní pracovníci vidí do systému přescanované dokumenty, tedy, že určitě byl podpisový vzor udělen dříve,

ale v systému se toto objevilo až dne 29. 12. 2009. S tímto vysvětlením se však Navrhovatelka nemůže spokojit a není pro ni přesvědčivé.

Navrhovatelka dále uvádí, že na dalším jednání Instituce sdělila, že podpisový vzor k datu převodu prostředků z účtu existuje a je datován před tím, než byl převod proveden, což je v rozporu s vydaným potvrzením – opětovně Instituce odmítla podpisový vzor předložit s tím, že je jejím majetkem a z hlediska Instituce je vše v pořádku. Podpisové vzory prý předloží až pro případ soudního jednání nebo Policii ČR. Navrhovatelka sdělila, že by musela v každém případě podepisovat podpisový vzor na pobočce Instituce a před příslušnými pracovníky, když tento je zakládán do složky účtu klienta. K tomu Instituce sdělila, že se tak nemusí nutně dít, protože věc mohou vyřizovat i osobní bankéři mimo pobočku. Navrhovatelka si však není vědoma toho, že by se tak stalo a připadá jí to krajně nestandardní.

6. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že dne 1. 3. 2012 písemně informovala jednatelku Navrhovatelky, ■, o skutečnosti, že k Běžnému účtu byla dne 29. 12. 2009 udělena dispozice na podpisovém vzoru pro ■. Instituce uvádí, že se však nejedná o datum vzniku dispozičního práva, ale o datum, kdy podpisový vzor naskenovali pracovníci Instituce do vnitřního systému Instituce.

Instituce dále konstatuje, že ji Navrhovatelka dne 5. 4. 2012 informovala o svých pochybnostech s platební transakcí na částku 5.500.000 Kč. Instituce uvádí, že proběhlo několik jednání s Navrhovatelkou (7. 5. 2012 a 14. 5. 2012), ■ (9. 5. 2012, 24. 5. 2012 a 20. 6. 2012) a ■, další osobou oprávněnou disponovat s peněžními prostředky na Běžném účtu (5. 6. 2012).

Pokud jde o obsah všech shora uvedených jednání a zjištění z nich vyplývající, shrnula je Instituce následovně. ■ je advokát, který minimálně v letech 2009 – 2011 poskytoval právní služby Navrhovatelce a zřejmě z těchto důvodů mu Navrhovatelka zřídila podpisové oprávnění, které jej zmocňovalo k dispozici s prostředky na účtu. Toto podpisové oprávnění bylo zrušeno až v roce 2012. Mezi Navrhovatelkou, jednatelkou Navrhovatelky a právním zástupcem vznikla v době před koncem roku 2009 řada závazků, jejichž původ a skutečný obsah se Instituci nepodařilo ozřejmit.

Instituce potvrzuje, že dne 23. 10. 2009 uzavřela Instituce a Navrhovatelka úvěrovou smlouvu, na základě které Instituce poskytla Navrhovatelce úvěr ve výši 8.130.000 Kč, který byl určen na financování stavebních úprav nemovitosti do výše 3.000.000 Kč a ve výši 5.130.000 Kč na splacení půjčky jednatelky Navrhovatelky, ■. Úvěr byl postupně vyčerpán do konce roku 2009, částka 5.130.000 Kč byla Navrhovatelce poskytnuta na Běžný účet dne 22. 12. 2009 a následně dne 28. 12. 2009 proběhla platba 5.500.000 Kč.

Navrhovatelka obdržela po 31. 12. 2009 výroční výpis se zůstatky na účtu k odsouhlasení a totéž následovalo k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011. Ani po 31. 12. 2009, ani v následujících letech, nebyl stav účtu předmětem jakékoliv reklamace Navrhovatelky, která rovněž plnila své finanční povinnosti z úvěrové smlouvy. V tomto ohledu tedy Instituce považuje její současný postoj, kdy zpochybňuje oprávněnost transakce, kterou Instituce z jejího účtu odepsala částku v nikoliv zanedbatelné výši, za účelový. Navrhovatelka může být vedena snahou vykonstruovat závazek, který by byl započitatelný vůči pohledávce Instituce z titulu úvěrové smlouvy.

Instituce potvrzuje, že se samozřejmě zajímala o důvody, proč je tato transakce na účtu předmětem pochybností majitele účtu až po více než dvou letech od odepsání prostředků. Jednatelka Navrhovatelky na jednání Instituci sdělila, že o transakci od samého počátku pochopitelně věděla, považovala ji za půjčku a pokoušela se v posledních měsících s příjemcem peněz dohodnout na jejím vrácení. Tento ji však odmítl a vyjádřil pochybnosti o vymahatelnosti pohledávky z důvodů promlčení nároků na bezdůvodné obohacení.

Vztahy mezi shora uvedenými osobami, kterých se předmětná transakce dotýká, jsou dle sdělení jich samotných předmětem šetření orgánů činných v trestním řízení a pro Instituci tedy není možné z dostupných informací činit jakékoliv závěry o tom, kdo komu a jaké prostředky dluží a jakou pohledávku měla předmětná transakce umořovat nebo naopak založit.

I z těchto důvodů se Instituce snaží přistoupit k celé věci komplexně a s ohledem na poskytnuté úvěrové prostředky dospět k řešení, které bude přijatelné pro všechny strany.

Instituce je toho názoru, že postupovala v souladu se Smlouvou o běžném účtu a zákonem o platebním styku. K Běžnému účtu existoval přede dnem 28. 12. 2009 podpisový vzor zmocňující další osoby k dispozici s peněžními prostředky na Běžném účtu. Jednatelka Navrhovatelky nezpochybňuje skutečnost, že prostředky byly odeslány z pokynu zmocněné osoby, pouze zpochybňuje okamžik vzniku zmocnění. Instituce uvádí, že z důvodu obezřetnosti nepředložila Navrhovatelce kopii podpisového vzoru, která jednoznačně prokazuje její omyl, a odkázala ji na příslušné orgány, kterým podpisový vzor předloží.

Instituce upozorňuje, že vzhledem k tomu, že předmětná transakce proběhla po přijetí zákona o platebním styku, který nabyl účinnosti dne 1. 11. 2009, vztahují se na ni i ustanovení tohoto zákona. Podle § 121 tohoto zákona zaniknou práva uživatele a odpovídající povinnosti poskytovatele stanovené v § 110, 111, 113, 114, § 115 odst. 1 a § 117, jestliže uživatel neoznámí neautorizovanou nebo nesprávně provedenou platební transakci poskytovateli bez zbytečného odkladu po té, co se o ní dozvěděl, nejpozději však do 13 měsíců ode dne odepsání peněžních prostředků z platebního účtu. Je tedy zřejmé, že Navrhovatelka nechala uvedenou lhůtu marně uplynout a její práva podle § 121 zanikla.

Instituce v průběhu řízení doplnila k chybějícímu přesnému údaji o dni změny podpisového vzoru scanovaného dne 29. 12. 2009 do interního systému Instituce, že podle Podmínek nabývá podpisový vzor účinnosti následující den po zadání změny. Současně uvádí, že zpochybňovaný podpisový vzor nemohl být rozšířen 29. 12. 2009 (případně 30. nebo 31. 12.), neboť ■, jednatelka Navrhovatelky, měla být v této době již mimo území České republiky, stejně tak i příjemce sporné platební transakce ■, který tuto skutečnost sdělil Instituci v průběhu jednání probíhajících mezi ním a Institucí. ■ tuto informaci následně rovněž Instituci potvrdila. Totéž sdělil Instituci rovněž ■, který je přítelem ■ a byl společně s ní a ■ na přelomu roku 2009/2010 mimo ČR. Podle názoru Instituce vznikl tento podpisový vzor ještě před 24. 12. 2009.

Instituce finančnímu arbitrovi sdělila, že změnu podpisového vzoru je možné provést výhradně na pobočce, která vede klientův účet. Přesný čas zadání změny podpisového vzoru není Institucí na podpisovém vzoru uváděn, jelikož změna nabývá účinnosti až následující den po zadání změny. Výjimečně lze podpisový vzor změnit v místě podnikání nebo bydliště klienta, v takovém případě se vždy jedná o předem připravené a v interním systému Instituce zadané údaje a dokumenty. Není možné, aby podpisový vzor vyhotovil klient nebo jiná osoba a předložil jej Instituci.

Instituce rovněž doplnila, že převody větších částek, u nichž je autorizace uskutečněna podpisem, který se shoduje s podpisem na podpisovém vzoru, jsou ověřovány Institucí telefonicky. Není možné podložit nahrávkou telefonátu, zda k podobnému ověření došlo i v případě sporné platební transakce, neboť záznamy těchto telefonátů Instituce nepořizuje. Ověření slouží k odstranění případných pochybností o oprávněnosti transakce, přičemž nejde o formu telefonického bankovníctví.

8. Tvrzení účastníka řízení

Účastník řízení tvrdí, že k platební transakci, která je předmětem sporu, došlo po právu a po předchozí dohodě Navrhovatelky a jeho k uspokojení jeho nároku. ■ označuje nárok Navrhovatelky na vrácení peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč za domnělý. Podle jeho názoru není Navrhovatelka schopna pojmenovat titul svého nároku, neboť neexistuje.

■ tvrdí, že převod peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč provedla Instituce na základě podpisového vzoru ze dne 23. 12. 2009, kterým jemu jednatelka Navrhovatelky, ■, udělila dispoziční právo k Běžnému účtu a dispoziční právo bylo potvrzeno prostřednictvím e-mailu pracovnící Instituce ■.

■ dále tvrdí, že převod peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč z Běžného účtu navazuje na převody peněžních prostředků z ledna a února 2009, které poskytl Navrhovatelce, jednatelce Navrhovatelky a ovládající osobě na základě dohody. Obsahem dohody byla rovněž skutečnost, že peněžní prostředky budou vráceny z úvěru poskytnutému Navrhovatelce Institucí.

Účastník řízení se ztotožňuje s názorem Instituce, pokud jde o zánik práva uživatele platebních služeb na reklamaci neautorizovaných platebních transakcí podle zákona o platebním styku.

9. Dokazování a hodnocení důkazů

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy. Finanční arbitr všechny navržené i jím shromážděné důkazy provedl a uvážil o nich takto.

Ze shromážděných podkladů má finanční arbitr za prokázané, že dne 26. 8. 2009 uzavřela Navrhovatelka s Institucí Smlouvu o běžném účtu. Jak vyplývá z výpisu z Běžného účtu za měsíc prosinec 2009, Instituce dne 28. 12. 2009 odepsala z Běžného účtu peněžní prostředky ve výši 5.500.000 Kč ve prospěch účtu č. ■. V dopise zaslaném Instituci dne 5. 4. 2012 označila Navrhovatelka tuto platební transakci za provedenou bez souhlasu Navrhovatelky, neboť příkaz k platební transakci dal ■, tj. platební transakci považuje za neautorizovanou. Navrhovatelka současně Instituci neúspěšně vyzvala o vrácení odepsaných peněžních prostředků na Běžný účet.

Skutečnost, že platební transakce je autorizována, resp. že s ní podle § 98 odst. 1 zákona o platebním styku plátce udělí souhlas, je jedním ze základních předpokladů řádného provedení

platební transakce, v tomto případě převodu peněžních prostředků. Dle § 98 odst. 3 téhož zákona „[f]orma a postup udělení souhlasu musí být dohodnuty mezi plátcem a jeho poskytovatelem platebních služeb“. Instituce se s Navrhovatelkou dohodla na formě a postupu udělení souhlasu v bodu 3 Smlouvy o běžném účtu takto: „Disponovat s peněžními prostředky na Běžném účtu jsou oprávněny osoby uvedené v podpisovém vzoru předaném Navrhovatelkou Instituci, který tvoří nedílnou součást Smlouvy o běžném účtu, nebo osoby zmocněné Navrhovatelkou k nakládání s peněžními prostředky na účtu zvláštní plnou mocí s úředně ověřeným podpisem Navrhovatelky. Úřední ověření se nevyžaduje, je-li plná moc udělena před zaměstnancem banky.“

Obdobně podle části druhé čl. II odst. 2 Podmínek „[d]isponovat s peněžními prostředky na Běžném účtu jsou oprávněny osoby uvedené a podepsané v podpisovém vzoru předaném Navrhovatelkou Instituci, který tvoří nedílnou součást Smlouvy o běžném účtu, a osoby zmocněné Navrhovatelkou k nakládání s peněžními prostředky na Běžném účtu zvláštní plnou mocí s úředně ověřeným podpisem Navrhovatelky. Úřední ověření se nevyžaduje, je-li plná moc udělena před pracovníkem Instituce.“

Podle části druhé čl. II odst. 3 Podmínek „[p]odpisový vzor musí být vyhotoven na formuláři Instituce a podepsán Navrhovatelkou i disponentem za přítomnosti pracovníka Instituce. Podpisové vzory, jejich změny a zrušení jsou pro Instituci závazné od následujícího bankovního pracovního dne po jejich vyhotovení, změně a zrušení, pokud Navrhovatelka nedohodne s Institucí jiný termín účinnosti.“

Finanční arbitr se proto v řízení zabýval výhradně otázkou, zda sporný převod peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč provedla osoba uvedená a podepsaná v podpisovém vzoru nebo osoba zmocněná Navrhovatelkou zvláštní plnou mocí. Finanční arbitr nemohl spornou platební transakci posuzovat i v dalších souvislostech, na které poukazují účastníci sporu. Existence jiných podkladových vztahů je z hlediska poskytování platebních služeb irelevantní. Tento závěr vyplývá ze zásady, podle níž poskytovatel platebních služeb (v tomto případě Instituce) je vázán platebním příkazem, a až na výjimky nezkoumá obsah podkladového právního vztahu mezi plátcem (v tomto případě Navrhovatelkou) a příjemcem (tomto případě ■). Irelevantní jsou i další skutečnosti, které uvádí ■, zejména o osobních vztazích mezi jednatelkou Navrhovatelky, ním a třetími osobami.

Důkazní břemeno týkající se skutkových okolností zakládajících autorizaci tíží Instituci, neboť z § 120 odst. 1 zákona o platebním styku vyplývá, že „[j]estliže uživatel platebních služeb tvrdí, že provedenou platební transakci neautorizoval nebo že platební transakce byla provedena nesprávně, je poskytovatel platebních služeb povinen doložit, že byl dodržen postup, který umožňuje ověřit, že byl dán platební příkaz, že tato platební transakce byla správně zaznamenána, zaúčtována, a že nebyla ovlivněna technickou poruchou nebo jinou závadou“.

Finanční arbitr nejprve zkoumal platební příkaz, na jehož základě Instituce provedla převod peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč z Běžného účtu na účet č. ■. Jedná se o papírový platební příkaz na standardním formuláři Instituce obsahující následující vyplněná pole:

- a) číslo účtu plátce, kód banky: ■ (tj. Běžný účet);
- b) číslo účtu příjemce, kód banky: ■;
- c) částka, měna: 5.500.000 CZK;
- d) otisk razítka Instituce s datem 28. 12. 2009 a podpisem pracovníka Instituce;
- e) otisk razítka Instituce s adresou pobočky Instituce a podpisem pracovníka Instituce;

- f) podpis plátce;
- g) text „■■“ na zadní straně.

Při hledání odpovědi na otázku, zda osoba, jež podepsala platební příkaz v poli „podpis plátce“, byla oprávněna disponovat s peněžními prostředky na Běžném účtu, zkoumal finanční arbitř v řízení shromážděné podpisové vzory, a to:

- a) Institucí předložený podpisový vzor k Běžnému účtu ze dne 26. 8. 2009, který uvádí jako disponenta jednatelku Navrhovatelky ■■; zbývající volné řádky jsou proškrtnuty. Podpisový vzor obsahuje razítko Instituce, podpis pracovníka Instituce a podpis jednatelky Navrhovatelky; formulář je přeškrtnut s nápisem „ZMĚNA“ (dále jen „Podpisový vzor I“);
- b) Institucí předložený podpisový vzor k Běžnému účtu, který uvádí jako disponenty ■■ a ■■; zbývající volné řádky jsou proškrtnuty. Podpisový vzor obsahuje razítko Instituce, podpis pracovníka Instituce a podpis jednatelky Navrhovatelky. Interní záznam Instituce uvádí: „Naskenováno dne 16. 9. 2009“; formulář je přeškrtnut s nápisem „ZMĚNA“ (dále jen „Podpisový vzor II“);
- c) Institucí předložený podpisový vzor k Běžnému účtu z prosince 2009, který uvádí jako disponenty jednatelku Navrhovatelky ■■, ■■ a ■■; zbývající volné řádky jsou proškrtnuty. Podpisový vzor obsahuje razítko Instituce, podpis pracovníka Instituce a podpis jednatelky Navrhovatelky. Interní záznam Instituce uvádí: „Naskenováno dne 29. 12. 2009“ (dále jen „Podpisový vzor III“);
- d) Institucí předložený podpisový vzor k Běžnému účtu ze dne 1. 3. 2012 uvádí jako disponenta jednatelku Navrhovatelky ■■; zbývající volné řádky jsou proškrtnuty. Podpisový vzor obsahuje razítko Instituce, podpis pracovníka Instituce a podpis jednatelky Navrhovatelky. Z podpisového vzoru rovněž vyplývá, že „*změny podpisového vzoru jsou účinné od 1. 3. 2012 14:00 hod.*“ Interní záznam Instituce uvádí: „Naskenováno dne 1. 3. 2012“ (dále jen „Podpisový vzor IV“).

Na základě zkoumání předmětného platebního příkazu a podpisových vzorů finanční arbitř konstatuje, že podpis v poli podpis plátce na platebním příkazu se neshoduje s žádným z podpisů uvedených v předložených podpisových vzorech. To však nepostačuje podle názoru finančního arbitra k závěru, že Instituce neunesla důkazní břemeno ohledně autorizace sporné platební transakce. Ze Smlouvy o běžném účtu i Podmínek vyplývá, že „*disponovat s peněžními prostředky na Běžném účtu jsou osoby uvedené a podepsané na podpisovém vzoru nebo osoby zmocněné Navrhovatelkou k nakládání s peněžními prostředky na Běžném účtu zvláštní plnou mocí*“.

Z textu „■■“ uvedeného na zadní straně platebního příkazu s vysokou mírou pravděpodobnosti vyplývá, že platební příkaz předal Instituci skutečně účastník tohoto řízení ■■ a že jeho totožnost ověřil pracovník Instituce prostřednictvím občanského průkazu. Tuto skutečnost dokládá i záznam e-mailové komunikace mezi pracovníkem Instituce ■■ a ■■. Z té vyplývá, že ■■ žádal již 23. 12. 2009 v 13:01 hod. prostřednictvím e-mailu o provedení převodu peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč „*z účtu společnosti ■■ na účet č. ■■*“. Pracovník Instituce dne 23. 12. 2009 v 13:17 hod. požadoval písemný souhlas jednatelky Navrhovatelky nebo zřízení podpisového vzoru. E-mailová komunikace pokračuje dne 26. 12. 2009 v 8:02 hod., ve které ■■ zasílá pracovníkovi Instituce podpisový vzor. Pracovník Instituce dne 28. 12. 2009 v 11:04 hod. potvrzuje zřízení podpisového vzoru pro ■■.

Finanční arbitr proto zkoumal, zda ■ je uveden a podepsán na podpisovém vzoru účinném ke dni 28. 12. 2009. ■ je uveden na Podpisovém vzoru III, který obsahuje neúplné datum vzniku podpisového vzoru (prosinec 2009) a datum naskenování do systému Instituce (tj. 29. 12. 2009). Finanční arbitr je toho názoru, že z podpisových vzorů předložených Institucí přesvědčivě nevyplývá, který podpisový vzor byl účinný ke dni 28. 12. 2009. Finanční arbitr proto konstatuje, že Instituce nevyloučila jeho pochybnosti o tom, že podpisový vzor mohl vzniknout teprve v den, kdy Instituce naskenovala formulář podpisového vzoru do svého systému. I kdyby podpisové oprávnění vzniklo již 28. 12. 2009, jeho účinnost by nastala dne 29. 12. 2009 v souladu s částí druhou článkem II odst. 3 Podmínek („podpisové vzory, jejich změny a zrušení jsou pro Instituci závazné od následujícího bankovního pracovního dne po jejich vyhotovení, změně nebo zrušení, pokud Navrhovatelka nedohodne s Institucí jiný termín účinnosti“). Finanční arbitr neprokázal existenci takové dohody, jako tomu bylo u Podpisového vzoru IV. Vzhledem k tomu, že předchozím bankovním pracovním dnem byl den 23. 12. 2009, ke kterému však podpisové oprávnění ■ neexistovalo, jak finanční arbitr prokázal již zmíněným záznamem e-mailové komunikace mezi pracovníkem Instituce a ■, předložené podpisové vzory nepovažuje finanční arbitr za dostatečné k unesení důkazního břemene ohledně autorizace sporné platební transakce.

Pochybnosti finančního arbitra zvyšuje rovněž dopis Instituce ze dne 1. 3. 2012, v němž Instituce potvrdila Navrhovatelce, že „k Běžnému účtu byla dne 29. 12. 2009 udělena dispozice na podpisovém vzoru pro ■“. Tvrdí-li Instituce, že datum bylo chybně převzato ze systému, který obsahuje pouze datum naskenování, nikoliv datum vzniku podpisového vzoru, neprokazuje tím skutečnost, že podpisový vzor vznikl přede dnem 29. 12. 2009.

Důkazní hodnotu nemá ani vyjádření Instituce a ■, že jednatelka Navrhovatelky, ■, ■ i ■ se nacházeli od 29. 12. 2009 v zahraničí.

Finanční arbitr považuje zároveň za nutné se vyjádřit k podpisovému vzoru, který předložil ■ a který má prokázat, že byl osobou oprávněnou k nakládání s peněžními prostředky na Běžném účtu. Podpisový vzor k Běžnému účtu ze dne 23. 12. 2009 uvádí jako disponenta ■. Podpisový vzor obsahuje podpis jednatelky Navrhovatelky.

Podle názoru finančního arbitra předložený podpisový vzor disponentské oprávnění přesvědčivě neprokazuje a spíše nasvědčuje tomu, že se jedná o podpisový vzor, který nikdy nebyl Instituci v souladu s bodem 3 Smlouvy o běžném účtu a částí druhou článkem II odst. 2 Podmínek předán. Svůj závěr opírá finanční arbitr o následující skutečnosti:

- a) podpisový vzor, který ■ finančnímu arbitrovi předložil, ve srovnání s Podpisovými vzory I až IV neobsahuje razítko Instituce a podpis pracovníka Instituce;
- b) podpisový vzor předložil finančnímu arbitrovi pouze ■;
- c) podpisový vzor opravňuje k nakládání s peněžními prostředky na Běžném účtu ■ a ruší disponentské oprávnění pro jednatelku Společnosti, ■;
- d) podpisový vzor není v souladu s instrukcí v čl. 3.2 Manuálu („všechny volné řádky musí být proškrtnuty“).

I kdyby podpisový vzor předložený ■ byl podpisovým vzorem, o kterém sám mluví ve výše zmíněné e-mailové komunikaci, nemohlo se jednat o platnou změnu podpisového oprávnění, neboť v souladu s částí druhou článkem II odst. 2 a 3 Podmínek „předává podpisový vzor Instituci Navrhovatelka, podpisový vzor musí být vyhotoven na formuláři Instituce a podepsán Navrhovatelkou i disponentem za přítomnosti pracovníka Instituce“.

Na základě zkoumání platebního příkazu a podpisových vzorů finanční arbitr dospěl k závěru, že Instituce důkazní břemeno neunesla. Finanční arbitr proto posuzuje sporný převod peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč z Běžného účtu za platební transakci, ke které nedala Navrhovatelka souhlas, tj. za neautorizovanou platební transakci.

Odpovědnost poskytovatele plátce za neautorizovanou platební transakci stanoví § 115 odst. 1 písm. a) zákona o platebním styku, pokud ztrátu z neautorizované platební transakce nenese plátce. Poskytovatel plátce je povinen neprodleně po té, co mu plátce neautorizovanou platební transakci oznámil, uvést platební účet, z něhož byla částka platební transakce odepsána, do stavu, v němž by byl, kdyby k tomuto odepsání nedošlo.

Tato povinnost poskytovatele a zároveň právo uživatele však dle § 121 zákona o platebním styku zanikne, jestliže uživatel neoznámí neautorizovanou nebo nesprávně provedenou platební transakci poskytovateli platebních služeb bez zbytečného odkladu po té, co se o ní dozvěděl, nejpozději však do 13 měsíců ode dne odepsání peněžních prostředků z platebního účtu.

Z hlediska jednotlivých způsobů zániku závazku se jedná o tzv. prekluzi. V případě prekluze práva a povinnosti zanikají uplynutím stanovené lhůty, jestliže v této lhůtě nejsou uplatněna (§ 583 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). K prekluzi práv a povinností musí finanční arbitr přihlídnout z úřední povinnosti.

Finanční arbitr proto zkoumal, zda práva Navrhovatelky a povinnosti Instituce podle § 115 zákona o platebním styku nezanikly marným uplynutím lhůt stanovených v § 121 téhož zákona.

Prekluzivní lhůtu konstruuje ustanovení § 121 zákona o platebním styku dvojitým způsobem. Jednak je to lhůta subjektivní, která je určena slovy „bez zbytečného odkladu“ a počíná běžet v okamžiku, kdy se plátce o neautorizované platební transakci dozvěděl, jednak je to lhůta objektivní, která činí 13 měsíců a běží od odepsání částky platební transakce z platebního účtu plátce. Vztah mezi oběma lhůtami je takový, že uplynutím i jen jedné z nich práva plátce a povinnosti poskytovatele platebních služeb vyplývající z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci zanikají.

Finanční arbitr se proto zabýval otázkou, kdy byla částka, která je předmětem sporu, z platebního účtu Navrhovatelky odepsána (včetně toho, kdy uplynula lhůta 13 měsíců) a kdy se Navrhovatelka o odepsání částky, která je předmětem sporu, z jejího platebního účtu dozvěděla (včetně toho, kdy uplynula lhůta bez zbytečného odkladu).

Jak vyplývá z výpisu z Běžného účtu za měsíc prosinec 2009, který předložila jak Instituce, tak Navrhovatelka, částka, která je předmětem sporu, byla z Běžného účtu odepsána dne 28. 12. 2009. Co se týče odpovědi na otázku, kdy uplynula lhůta 13 měsíců, finanční arbitr použil ustanovení § 122 občanského zákoníku. Posledním dnem lhůty je den, který se číslem shoduje se dnem, kdy byla před 13 měsíci částka, která je předmětem sporu, odepsána z platebního účtu Navrhovatelky (§ 122 odst. 2 občanského zákoníku). Finanční arbitr konstatuje, že posledním dnem lhůty, ve které mohla Navrhovatelka uplatnit svá práva z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci, je den 28. 1. 2011.

Jak již konstatoval finanční arbitr výše, práva a povinnosti z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci zanikají, nejsou-li ve stanovených lhůtách uplatněny. To znamená, že Navrhovatelka musela neautorizované odepsání částky, která je předmětem sporu, z Běžného

účtu Instituci oznámit nejpozději dne 28. 1. 2011. Finanční arbitr má k dispozici dopis Navrhovatelky Instituci, ze kterého vyplývá, že Navrhovatelka oznámila neautorizované odepsání částky, která je předmětem sporu, z Běžného účtu dne 5. 4. 2012.

V souladu s § 121 větou druhou zákona o platebním styku musel finanční arbitr také zkoumat, zda Instituce informovala Navrhovatelku o platební transakci, která je předmětem sporu, v souladu s § 90 téhož zákona (informace plátcí o platební transakci). Pokud by tomu tak nebylo, prekluze by nenastala.

Jak vyplývá z bodu 4 Smlouvy o běžném účtu, Instituce se zavázala vyhotovovat a předávat Navrhovatelce výpisy z Běžného účtu měsíčně prostřednictvím držitele poštovní licence.

Sama Navrhovatelka předložila finančnímu arbitrovi stranu 3/3 výpisu z Běžného účtu za měsíc prosinec 2009, což finanční arbitr považuje za dostatečný důkaz skutečnosti, že Navrhovatelka o sporné platební transakci věděla. Kromě toho sama Navrhovatelka ve svých vyjádřeních nenamítla, že by jí Instituce o sporné platební transakci neinformovala.

Na základě dopisu Navrhovatelky Instituci ve věci uplatnění nároku na náhradu škody má finanční arbitr za prokázané, že Navrhovatelka spornou platební transakci ze dne 28. 12. 2009 oznámila Instituci dne 5. 4. 2012. Tvrdí-li Navrhovatelka, že „nápravu sporné platební transakce žádala již před dubnem 2012“, měla tuto skutečnost doložit, což však neučinila. Navrhovatelka pouze předložila pouze dopis Instituce Navrhovatelce ze dne 1. 3. 2012, ve kterém Instituce potvrdila, že „k běžnému účtu byla dne 29. 12. 2009 udělena dispozice na podpisovém vzoru pro ■■“.

Finanční arbitr dospěl k závěru, že povinnost Instituce uvést Běžný účet do stavu, v němž by byl, kdyby ke sporné platební transakci nedošlo, a jí odpovídající právo Navrhovatelky zanikly v souladu s § 121 zákona o platebním styku dne 28. 1. 2011.

Finanční arbitr zároveň konstatuje, že práv vyplývajících z odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci se Navrhovatelka nemůže domáhat z titulu obecné odpovědnosti za škodu a bezdůvodného obohacení.

10. K výroku nálezů

Na základě shromážděných podkladů, provedeního dokazování a právního posouzení skutkového stavu, jak bylo popsáno shora, dospěl finanční arbitr k závěru, že Instituce sice provedla neautorizovanou platební transakci, právo Navrhovatelky na vrácení peněžních prostředků ve výši 5.500.000 Kč však zaniklo, neboť Navrhovatelka jej neuplatnila ve lhůtě 13 měsíců od jejich odepsání z Běžného účtu v souladu s § 121 zákona o platebním styku. K prekluzi přihlédl finanční arbitr z úřední povinnosti. Návrh Navrhovatelky se proto zamítá.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezů.

P o u č e n í:

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 7. 1. 2013

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr